

Den Haag, 18 mei 2021

Geachte mevrouw Hamer,

Allereerst wil ik u hartelijk danken voor de uitnodiging en uw bereidheid om in deze formatie op te treden als nieuwe informateur.

In eerdere gesprekken met en brieven aan de heer Tjeenk Willink heeft de SP al uitgebreid aangegeven waar deze formatie wat ons betreft over zou moeten gaan. Uit de uitnodiging bleek dat u in het bijzonder wilt spreken over het 'herstel- en transitiebeleid' na de coronacrisis. De SP hecht er waarde aan om te stellen dat we van mening zijn dat de (in)formatiegesprekken nu breder gevoerd zouden moeten worden. De nood in de samenleving, bijvoorbeeld tot herstel van de rechtsstaat, het kunnen vinden van een betaalbare woning, het aanpakken van de armoede zeker onder kinderen en het investeren in onze publieke sector, is hoog en kan niet langer wachten.

Voor de SP is het belangrijk om sociaal uit de crisis te komen, de rekening moet betaald worden door de superrijken en de grote bedrijven met megawinsten. Een zogenaamde 'coronaheffing' zou dan ook zeker onderdeel moeten zijn van het 'herstel- en transitiebeleid'. Wat de SP betreft wordt de winstbelasting (VPB) voor grote bedrijven structureel verhoogd zodat grote bedrijven die veel winst maken die winst niet alleen onder de aandeelhouders verdelen, maar ook hun eerlijke deel aan belasting voor onze samenleving betalen. Tot die tijd zou er in ieder geval nu een tijdelijke 'coronaheffing' moeten komen.

Natuurlijk moeten we het land goed door de crisis helpen, maar de ongelijkheid in Nederland was al groot voor de coronacrisis, de crisis heeft deze ongelijkheid nog verder verdiept. Ook nu zien we weer dat de miljardensteun die er komt voor bedrijven wordt betaald met publiek (belasting)geld, maar de winsten die bedrijven vervolgens weer maken zijn privaat.

Als het gaat om het bevorderen van eerlijke politiek dan heeft de SP reeds verschillende voorstellen gedaan zoals het versterken van de positie van de Kamer, het invoeren van een bindend referendum en het uitbouwen van het Huis voor klokkenluiders. Al in mijn eerste gesprek met de verkeners Ollongren en Jorritsma heb ik een speciaal pleidooi gehouden voor een snelle oplossing voor de getroffen ouders in het toeslagenschandaal en de gedupeerden van de gaswinning in Groningen. Als eerste stap naar een eerlijke overheid. Want daar is veel meer voor nodig.

Het toeslagenschandaal is natuurlijk geen natuurverschijnsel, het is de uitwas van een politiek systeem. De kinderopvangtoeslag, maar überhaupt toeslagen zijn in zichzelf een neoliberal project. Want hoe vreemd is het eigenlijk dat werkende mensen in Nederland zo weinig betaald krijgen (door hun werkgever) dat ze toeslagen (door de belastingbetaler) nodig hebben om rond te komen? Huur, zorg en kinderopvang zijn zo duur geworden, en de lonen zo laag, dat veel mensen een toeslag nodig hebben om rond te komen. Laat bedrijven een fatsoenlijk loon betalen. En hoe raar is het eigenlijk dat we de zorg om dat wat ons het meest dierbaar is, namelijk onze kinderen, overlaten aan commerciële bedrijven met aandeelhouders die er winst mee willen maken? Is het niet veel logischer om voorzieningen die in ons aller belang zijn, samen te organiseren en samen te betalen? Zodat we naar draagkracht betalen voor goede kinderopvang voor alle kinderen van Nederland.

Daarnaast heeft het toeslagenschandaal laten zien hoe het neoliberalisme leidt tot het geïnstitutionaliseerde wantrouwen in onze samenleving en de uitholling van de moraal bij publieke instituties en onze democratie. Fundamentele verandering is nu nodig.

- We stoppen met zaken aan de markt laten die regulering nodig hebben voor ons algemeen belang en hebben het lef om zaken van de markt terug te halen;
- We organiseren solidariteit want samenleven kun je niet alleen;
- We pakken de fundamentele ongelijkheid in ons land en economische systeem aan;
- We zorgen ervoor dat een eerlijke overheid je bondgenoot is met een goede toegang tot kennis, recht en macht.

Dat zou wat ons betreft de opdracht moeten zijn aan het nieuwe kabinet. En het is de vraag of de mensen die deze problemen hebben veroorzaakt, ze ook gaan oplossen. De complete oppositie heeft het vertrouwen opgezegd in de huidige demissionair minister-president. Gezien de uitslag van de verkiezingen past de SP bescheidenheid en ligt deelname aan een kabinet niet voor de hand. De SP is bereid om Nederland vooruit te helpen op grond van bovenstaande ideeën, maar zal niet meewerken aan een kabinet waarin de huidige demissionair minister-president zijn bewind kan voortzetten.

Wij wensen u veel succes en wijsheid.

Met vriendelijke groet,

Lilian Marijnissen
Fractievoorzitter SP